

Nr 244.

Godkänd av första kammaren den 12 maj 1939.

Godkänd av andra kammaren den 12 maj 1939.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till intagningsnämnder vid vissa allmänna läroverk m. fl. läroanstalter.

(Statsutskottets utlåtande nr 138.)

Till Konungen.

I anslutning till sin i statsverkspropositionen för budgetåret 1939/40 gjorda beräkning (punkten 125 under åttonde huvudtiteln) har Kungl. Maj:t i en den 24 februari 1939 dagtecknad proposition (nr 101), under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för nämnda dag, föreslagit riksdagen att till Intagningsnämnder vid vissa allmänna läroverk m. fl. läroanstalter för budgetåret 1939/40 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 10,000 kronor.

Den i ärendet verkställda utredningen har enligt riksdagens mening givit vid handen, att goda skäl kunna anföras för ett avskaffande av de nuvarande proven för inträdessökande från folkskolan till de allmänna läroverken och med dem jämförliga läroanstalter. Då folkskolan befunnits lämplig som grundskola för den högre undervisningen, är det givetvis önskvärt, att de vitsord, som utdelas i folkskolan, kunna godtagas som mätare på folkskolelevernas kunskapsnivå och förutsättningar för fortsatta studier. Ett avskaffande av ifrågavarande inträdesprov och införandet av de föreslagna intagningsnämnderna torde kunna leda till ett starkare och mera utvidgat samarbete mellan folkskola och läroverk, något som ur olika synpunkter är eftersträfvansvärt. Av den i ärendet föreliggande sakkunnigutredningen framgår även, att resultaten av

verkställda jämförelser mellan intagning i läroverk på grundval av provnings- eller folkskolebetyg peka i riktning mot att de senare skulle erbjuda i stort sett lika god ledning som de förra.

Ehuru alltså åtskilliga skäl tala för en definitiv omläggning av intagningsförfarandet i huvudsaklig enlighet med de av den sakkunnige uppdragna riktlinjerna, synes detta för närvarande icke låta sig göra med hänsyn till den rådande ojämnheten beträffande de i folkskolan tillämpade betygsnormerna. Ett realiserande av den sakkunniges förslag måste nämligen bygga på en tillförlitlig och jämn betygsstandard i folkskolan. Departementschefen har också, med understrykande av dessa synpunkter, framhållit önskvärdheten av att detta spörsmål göres till föremål för närmare omprövning och ställer i utsikt vidtagandet av åtgärder i syfte att ernå en reformering av betygsställningen i folkskolan. Innan dessa åtgärder vidtagits och avsatt påtagliga resultat, har departementschefen icke ansett det tillrådligt att förorda ett genomförande i full utsträckning av sakkunnigförslaget. Riksdagen delar denna uppfattning och vill för sin del framhålla lämpligheten av att försök komma till stånd med de ifrågasatta standardproven för folkskolan.

Riksdagen anser i likhet med departementschefen hinder icke böra möta att, i avvaktan på resultatet av de i utsikt ställda åtgärderna för standardisering av folkskolebetygen och såsom ett led i syfte att nå fram till detta önskemål, ett ändrat intagningsförfarande försöksvis kommer i tillämpning vid vissa läroanstalter. Riksdagen har därför icke något att erinra mot departementschefens förslag att under nästa budgetår vid högst 25 allmänna läroverk, fyra kommunala flickskolor, tre kommunala mellanskolor och en praktisk mellanskola försök anordnas med provningsfritt inträde för elever från folkskolan. Såsom departementschefen betonat, torde det böra ankomma på Kungl. Maj:t att efter förslag av skolöverstyrelsen bestämma vilka skolor, som skola tagas i anspråk för berörda ändamål, varvid det givetvis bör tillses, att skolor av olika slag och karaktär bliva utnyttjade. Riksdagen har icke heller något att erinra mot att vid dessa läroanstalter såsom minimifordran för provningsfritt inträde få gälla olika normer, eller alltså vid vissa läroverk den av utredningsmannen angivna betygsnivån, vid andra läroanstalter den av skolöverstyrelsen ifrågasatta och vid åter andra den av en reservant inom överstyrelsen förordade. Riksdagen vill dock ifrågasätta om icke vid vissa av ifrågavarande läroanstalter försök böra anställas med ett intagningsförfarande, utgörande en kombination mellan intagningsprov och intagning på grundval av folkskolebetyg.

Riksdagen får i detta sammanhang fästa uppmärksamheten på, att därest det ändrade intagningsförfarandet kommer att påverka elevtillströmningen till de allmänna läroverken och därmed jämförliga läroanstalter i höjande riktning — något varom erfarenhet torde vinnas genom försöksverksamheten vid ovannämnda läroanstalter — lämpligheten av att inskränka rätten

till kvarsittning i realskolans första klass torde böra tagas i övervägande. Skolöverstyrelsen har även i sitt i ärendet avgivna yttrande berört denna fråga, och riksdagen anser skäl föreligga för närmare prövning av densamma i syfte att därigenom ernå en utgallring av de elever, som uppenbart visa sig olämpliga för studier vid allmänt läroverk.

Emot departementschefens förslag beträffande intagningsnämnderna, deras sammansättning och ersättningsgrunderna för deras verksamhet har riksdagen icke funnit något att erinra. I likhet med departementschefen anser riksdagen kostnaderna för nämndernas verksamhet böra bestridas av statsmedel. Riksdagen finner det för nästa budgetår beräknade anslagsbeloppet, 10,000 kronor, väl avvägt och anser med hänsyn till att intagningsnämnderna sannolikt komma att träda i verksamhet först under våren 1940 lämpligt, att anslaget erhåller reservationsanslags natur.

Riksdagen, som icke heller i övrigt funnit något att invända mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får förty anmäla, att riksdagen till *Intagningsnämnder vid vissa allmänna läroverk m. fl. läroanstalter* för budgetåret 1939/40 under åttonde huvudtiteln anvisat ett *reservationsanslag* av 10,000 kronor.

Stockholm den 12 maj 1939.

Med undersätlig vördnad.
